

## Ordförandeförslag

Kommunfullmäktiges ordförande

Datum 2014-04-08

Dnr KS 2014/0084-007

Till Kommunfullmäktige

**Revisionsberättelser samt ansvarsprövning för år 2013 avseende Kommunstyrelsen och övriga nämnder i Österåkers kommun samt vissa organisationer där Österåkers kommun är ägare eller annars har intressen**

### Beslutsförslag

**Kommunfullmäktiges ordförande föreslår med återopande av revisorernas tillstyrkande Kommunfullmäktige besluta**

1. Bevilja ansvarsfrihet för Kommunstyrelsen och övriga nämnder i Österåkers kommun avseende verksamheten för år 2013.
2. Uppdra åt Österåkers kommuns ombud att vid årsstämma för Armada Fastighets AB, rösta för att bevilja styrelsen och verkställande direktören ansvarsfrihet avseende verksamheten för år 2013.
3. Uppdra åt Österåkers kommuns ombud att vid årsstämma för Roslagsvatten AB, rösta för att bevilja styrelsen och verkställande direktören ansvarsfrihet avseende verksamheten för år 2013.
4. Uppdra åt Österåkers kommuns ombud att vid årsstämma för Stockholmsregionens Försäkring AB, rösta för att bevilja styrelsen och verkställande direktören ansvarsfrihet avseende verksamheten för år 2013.
5. Uppdra åt Österåkers kommuns ombud att vid årsstämma för Visit Roslagen AB, rösta för att bevilja styrelsen och verkställande direktören ansvarsfrihet avseende verksamheten för år 2013.
6. Österåkers kommun beviljar ansvarsfrihet för direktionen i Kommunalförbundet Storstockholms brandförsvaret avseende verksamheten för år 2013.
7. Uppdra åt Österåkers kommuns ombud att i övriga organisationer där Österåkers kommun är delägare eller annars har intressen, rösta utifrån revisorernas rekommendation i ansvarsfrihetsfrågan för år 2013.

### Bakgrund

Enligt Kommunallagens bestämmelser ska de revisorer som kommunen utser för granskning av den kommunala förvaltningen varje år till Kommunfullmäktige avge berättelse med redogörelse för resultatet av den revision som avser verksamheten under det föregående budgetåret. Om anmärkning framställs ska anledningen till detta anges i revisionsberättelsen. Den ska också innehålla ett särskilt uttalande huruvida ansvarsfrihet tillstyrks eller ej.

Bestämmelserna i Kommunallagen beträffande bl.a. revision och ansvarsprövning innebär även att fullmäktiges beslut om att bevilja eller neka ansvarsfrihet ska motiveras om det inte är uppenbart obehövt. Motiveringen syftar till att göra tydligt vilka omständigheter som legat till grund för fullmäktiges beslut. Kommunfullmäktiges ordförande har tagit del av samtliga revisionsberättelser

## Ordförandeförslag

och granskningsrapporter, för beredning av föreliggande förslag till beslut. Kommunfullmäktiges ordförande utgår från att de rekommendationer och påpekanden som revisorerna fört fram mot vissa nämnder, styrelser och bolag föranleder att man där ser över verksamheten för eventuella åtgärder.

Revisorerna har för Kommunstyrelsen och övriga nämnder tillstyrkt ansvarsfrihet. Mot bakgrund härav föreslår Kommunfullmäktiges ordförande att Kommunfullmäktige beslutar om att bevilja ansvarsfrihet för Kommunstyrelsen och övriga nämnder avseende verksamhet för år 2013.

Revisorerna har för Armada Fastighets AB och Roslagsvatten AB tillstyrkt ansvarsfrihet. Mot bakgrund härav föreslår Kommunfullmäktiges ordförande att Kommunfullmäktige beslutar om att uppdra till Österåkers kommuns ombud att rösta för att bevilja ansvarsfrihet för styrelsen och verkställande direktören avseende verksamheten för år 2013.

Revisorerna har för Stockholmsregionens Försäkring AB och Visit Roslagen AB tillstyrkt ansvarsfrihet för styrelsen och verkställande direktören avseende verksamheten för år 2013. Mot bakgrund härav föreslår Kommunfullmäktiges ordförande att uppdra till Österåkers kommuns ombud att rösta för att bevilja ansvarsfrihet avseende verksamheten för år 2013 för styrelsen samt verkställande direktören i Stockholmsregionen Försäkring AB samt Visit Roslagen AB.

Revisorerna har för Kommunalförbundet Storstockholms brandförsvaret tillstyrkt att respektive fullmäktige beviljar ansvarsfrihet för direktions ledamöter samt de enskilda ledamöterna i densamma. Mot bakgrund härav föreslår Kommunfullmäktiges ordförande att bevilja ansvarsfrihet för direktions ledamöter i Kommunalförbundet Storstockholms brandförsvaret avseende verksamheten för år 2013. Enligt nu gällande förbundsordning ska revisionsberättelse tillsammans med årsredovisning överlämnas till medlemskommunernas kommunfullmäktigen som var och en beslutar om ansvarsfrihet för direktions ledamöter i dess helhet. Handlingarna ska överlämnas i sådan tid att de kan behandlas tillsammans med kommuns egen verksamhetsberättelse och årsredovisning.

För de organisationer för vilka det ännu ej upprättats revisionsberättelser inför Kommunfullmäktiges sammanträde den 22 april 2014 gäller att dessa kommer att behandlas av fullmäktige vid ett senare tillfälle.

Kommunfullmäktiges ordförande föreslår därutöver att, i övriga organisationer där Österåkers kommun är delägare eller annars har intressen, kommunens ombud röstar utifrån revisorernas rekommendation i ansvarsfrihetsfrågan.

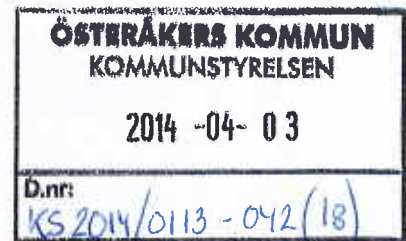
### Bilagor

1. Revisionsberättelse för år 2013 samt revisorernas redogörelse för år 2013 avseende Österåkers kommun
2. Revisionsberättelse samt granskningsrapport för år 2013 avseende Armada Fastighets AB
3. Revisionsberättelse för år 2013 avseende Roslagsvatten AB
4. Revisionsberättelse för år 2013 avseende Stockholmsregionens Försäkring AB
5. Revisionsberättelse för år 2013 avseende Visit Roslagen AB
6. Revisionsberättelse för år 2013 avseende Storstockholms brandförsvaret samt revisionsrapport 4

## Ordförandeförslag

*Ingela Gardner Sundström*

Ingela Gardner Sundström  
Kommunfullmäktiges ordförande



Kommunfullmäktige i  
Österåkers kommun

bilaga 7

## REVISIONSBERÄTTELSE FÖR ÅR 2013

Vi har granskat Kommunstyrelsens och nämndernas verksamhet och genom utsedda lekmannarevisorer i Armada Fastighets AB och Roslagsvatten AB och deras dotterbolag och genom särskilt utsedd lekmannarevisor i Brännbackens Återvinning AB, även verksamheten i dessa företag under år 2013. Granskningen har vad avser kommunen och dess koncernroll utförts enligt kommunallagen, god revisionssed i kommunal verksamhet och kommunens revisionsreglemente. Granskningen har haft den omfattning och inriktning samt givit det resultat som redovisas i bilagan "Revisorernas redogörelse för år 2013". Därtill redovisas de sakkunnigas rapporter i särskild bilaga.

Av årsredovisningen framgår att årets resultat för kommunen uppgår till 110,0 mnkr, vilket är 32,7 mnkr lägre än föregående år. Resultatet är 28,7 mnkr bättre än budgeterat resultat. Kommunallagens balanskrav är uppfyllt.

Utifrån den redovisning som finns i årsredovisningen bedömer vi att resultatet är förenligt med de finansiella mål för god ekonomisk hushållning som fullmäktige beslutat om. Beträffande kommunens verksamhetsmål anges i förvaltningsberättelsen att dessa i huvudsak har uppfyllts. Någon samlad bedömning kring hur resultaten förhåller sig till fullmäktiges inriktningsmål redovisas inte. Även om redovisningen av måluppfyllelsen har utvecklats jämfört med föregående år gör vi bedömningen att grunden för uttalandet om måluppfyllelsen fortfarande är svag. Vi bedömer även att det krävs fler indikatorer inom de olika verksamheterna för att bättre kunna bedöma måluppfyllelsen för fullmäktiges övergripande inriktningsmål. I årsredovisningen saknas även information om under året utförda prestationer/nyckeltal samt till stora delar även beskrivning av verksamhetens resultat och kvalitet.

Nämnderna redovisar en negativ budgetavvikelse om -12,4 mnkr (-5,7 mnkr 2012) vilket är 6,7 mnkr sämre än förra året. Prognosen per den 31 augusti för nämnderna visade på ett underskott om cirka 6 mnkr. Prognossäkerheten bedöms sammantaget vara tillfredsställande.

Mot bakgrund av kommunens höga likviditet saknar vi i förvaltningsberättelsen en beskrivning av på vilket sätt Kommunstyrelsen arbetat med finansförvaltningen under året i relation till fullmäktiges riktlinjer inkl. den placering som skett avseende pensionsmedelsförvaltning.

Revisionen har under året noterat ett flertal avgångar från strategiskt viktiga tjänster i organisationen, detta har förutom kunskapsbortfall även orsakat kostnader för kommunen.

Under året genomförd granskning av långsiktig planering inom äldreomsorgen och LSS visar avseende särskilt boende inom äldreomsorgen att Kommunstyrelsen som ansvarig för bostadsförsörjningen inte förmått att svara upp mot de behov av boendeplatser som Vård- och omsorgsnämnden identifierat. Samtidigt har Vård- och omsorgsnämnden sannolikt inte varit tillräckligt tydlig i sin kommunikation av behoven och inte själv tagit initiativ till att närmare precisera vilken tillgång till boendeplatser inom kommunen som nämnden behöver för att fullgöra sitt ansvar utifrån socialtjänstlagen.

Den långsiktiga planeringen har hittills visat sig i för stor utsträckning vara beroende av att privata aktörer ska bygga och driva de särskilda boenden som behövs för att täcka behoven i kommunen. Kommunstyrelsen och Vård- och omsorgsnämnden har visserligen fått signaler om att intresse har funnits och fortsatt finns från privata aktörer. I den långsiktiga planeringen har Kommunstyrelsen dock inte i tillräcklig utsträckning lagt in alternativ och skapat sig en handlingsberedskap för de fall där planerade byggen inte kommit igång.

Vår bedömning är att Kommunstyrelsen, utifrån sin uppsiktsplikt och sitt särskilda ansvar enligt reglementet "att med uppmärksamhet följa socialtjänsten och verka för att socialtjänstlagens mål kan uppfyllas", kunde ha säkerställt en dialog med Vård- och omsorgsnämnden för att skapa en robust planering för tillskott av boendeplatser i kommunen. Vår uppfattning är att den långsiktiga planeringen, utifrån det delade ansvaret, skulle vinna på en förbättrad kommunikation och dialog mellan Vård- och omsorgsnämnden och Kommunstyrelsen.

Vi **tillstyrker**, trots redovisade brister, att Kommunstyrelsen och nämnderna och de förtroendevalda i dessa organ **beviljas ansvarsfrihet**.

Vi tillstyrker också att kommunens årsredovisning godkänns. Den är i allt väsentligt upprättad i enlighet med den kommunala redovisningslagen och god redovisningssed.

Åkersberga den 1 april 2014




Bengt Ölin




Ann-Katrin Flodén



Birgitta Halling



Sylvester Johnson



Karl-Olov Nilsson



Sören Norrby



Jan Winberg

*Till revisionsberättelsen hör bilagorna:*

*Revisorernas redogörelse för år 2013*

*De sakkunnigas rapporter i olika granskningar*

*Granskning av årsredovisning 2013 inkl. övergripande ansvarsutövande*

*Granskning av delårsrapport 2013*

*Kommunens organisation och beredskap för extraordinära händelser*

*Offentlighetsprincipens tillämpning*

*Intern kontroll inom överförmyndarverksamheten*

*Långsiktig och strategisk styrning och planering inom äldreomsorgen och LSS*

*Barn/elever i behov av särskilt stöd*

*Redovisning av anläggningstillgångar*

*Tillförlitlighet i redovisning, system och rutiner för kundefakturer*

*Granskningsrapporter från lekmanrevisorerna i bolagen*

*Revisionsberättelse för Kommunalförbundet Norrvatten*



### **Revisorernas redogörelse för år 2013**

Vi har under året granskat den verksamhet som bedrivits inom Kommunstyrelsens och övriga styrelser och nämnders ansvarsområden enligt särskild granskningsplan. Granskningen har skett utifrån den lagstiftning och det regelverk som reglerar revisorernas uppgift. PwC har biträtt oss vid revisionen. Syftet med granskningarna har varit att säkerställa att verksamheterna bedrivs på ett ändamålsenligt och från ekonomisk synpunkt tillfredsställande sätt. Vi har också granskat om räkenskaperna är rättvisande och om nämndernas kontroll har varit tillräcklig.

Nedan lämnas en redogörelse för de granskningar som genomförts under revisionsåret 2013. Kommunens verksamhet har dessutom följts kontinuerligt genom utsänt beslutsunderlag, protokoll och andra handlingar från Kommunstyrelse och nämnder. Revisorerna har även under september månad 2013 till Kommunfullmäktige avlämnat ett utlåtande avseende kommunens delårsrapport.

#### **Väsentlighets- och riskanalys**

En viktig och grundläggande del i revisionsprocessen är planeringen av revisionsinsatser. En utgångspunkt för revisionsplaneringen är bedömning av väsentlighet och risk inom verksamheterna. Revisionsarbetet skall inriktas mot sådana områden där det kan finnas risk för att väsentliga fel uppstår som kan påverka verksamhetens inriktning, förvaltning och redovisning. Revisorernas granskning under 2013 baseras på genomförd bedömning av väsentlighet och risk.

#### **Granskning av årsredovisning 2013**

Kommunen redovisar ett resultat för 2013 om 110,0 mnkr, vilket är 32,7 mnkr lägre än föregående år. Resultatet är 28,7 mnkr bättre än budgeterat resultat. Poster som budgeteras centralt t.ex. särskilda insatser och exploateringsintäkter avviker positivt mot budget med 30,2 mnkr (i dessa återfinns återbetalning av tidigare erlagda försäkringspremier från AFA-försäkring om 24,2 mnkr). Även skatteintäkter och utjämning visar en positiv avvikelse mot budget om sammantaget 9,4 mnkr. Nämnderna redovisar sammantaget ett underskott mot budget med 12,4 mnkr.

Verksamhetens nettokostnader i relation till skatteintäkter och generella statsbidrag uppgick till 92,1 procent (90,0 procent 2012). Den redovisade soliditeten har ökat från 64,7 till 67,1 procent. Kommunen har stärkt sin ekonomiska ställning de senaste

åren. Soliditeten inkl. de pensionsåtaganden som redovisas inom linjen för balansräkningen uppgick till 6,8 procent.

Mot bakgrund av kommunens höga likviditet (360 mnkr per 2013-12-31) saknar vi i förvaltningsberättelsen beskrivning av på vilket sätt Kommunstyrelsen arbetat med finansförvaltningen under året i relation till fullmäktiges riktlinjer inkl. den placering som skett avseende pensionsmedelsförvaltning.

Vi bedömer att kommunens ekonomiska situation och utveckling är god. Kommunen lever upp till kommunallagens krav på en ekonomi i balans.

Vi bedömer att resultatet är förenligt med de finansiella mål om god ekonomisk hushållning som fullmäktige beslutat om. Samtliga finansiella mål är uppfyllda.

I förvaltningsberättelsen anges att kommunens verksamhetsmål i huvudsak har uppfyllts samt att en utförligare beskrivning finns under respektive verksamhetsbeskrivning. Någon samlad bedömning kring hur resultaten förhåller sig till fullmäktiges inriktningsmål redovisas inte. Även om redovisningen av måluppfyllelsen har utvecklats jämfört med föregående år gör vi bedömningen att grunden för uttalandet om måluppfyllelsen fortfarande är svag. Vi bedömer även att det krävs fler indikatorer inom de olika verksamheterna för att bättre kunna bedöma måluppfyllelsen för fullmäktiges övergripande inriktningsmål.

Vi kan även konstatera att det i årsredovisningen saknas information om under året utförda prestationer/nyckeltal samt till stora delar även beskrivning av verksamhetens resultat och kvalitet. Sammantaget bedömer vi verksamhetsredovisningen och målstyrningen vara väsentliga utvecklingsområden framgent bl.a. kopplat till det uttalande som finns i budget 2013 om att "Det ska finnas ett klart samband mellan resursåtgång, prestationer, resultat och effekter. Nämndernas kvalitetsredovisning och kommunens målstyrningsmodell är viktiga delar i detta arbete."

Nämnderna redovisar en negativ budgetavvikelse om -12,4 mnkr (-5,7 mnkr 2012) vilket är 6,7 mnkr sämre än förra året. Prognosen per den 31 augusti för nämnderna visade på ett underskott om cirka 6 mnkr. Prognossäkerheten bedöms sammantaget vara tillfredsställande.

Byggnadsnämnden redovisar störst underskott (- 5,6 mnkr) i huvudsak hänförligt till lägre bygglovavgifter, samhällsbetalda resor samt bostadsanpassningsåtgärder. Övriga nämnder redovisar i förhållande till omsättningen mindre avvikelser.

#### **Granskning av ansvarsutövande**

Granskningen syftar till att bedöma huruvida Kommunstyrelsen och nämnderna under året har arbetat på ett tillfredsställande sätt med styrning, uppföljning och kontroll av ekonomi och verksamhet samt om följsamhet finns till berörd lagstiftning och andra regelverk. Särskilt fokus har lagts på granskning av om de av Kommunfullmäktige antagna målen avseende verksamhet och ekonomi i Budget 2013 och plan 2014-2015 har uppfyllts. Granskning har genomförts via studier av



budget, protokoll och nämndernas respektive Kommunstyrelsens verksamhetsplaner och verksamhetsberättelser (nämndversionen) för 2013. Träffar har ägt rum med representanter för Kommunstyrelsen och samtliga nämnder/styrelse.

Den övergripande bedömningen utifrån revisionsfrågan är att Kommunstyrelsen och nämnderna arbetat med styrning, uppföljning och kontroll av ekonomi och verksamhet i huvudsak på ett tillfredsställande sätt. Nämnderna/styrelserna har i varierande omfattning formulerat mål kopplade till kommunfullmäktiges övergripande målsättningar och åtgärder samt bedömning av måluppfyllelse finns beskrivna flertalet av nämndernas verksamhetsberättelser. I några fall sker uppföljningen endast i kommunens samlade årsredovisning. Det finns utrymme för en utveckling av målstyrningen inom flertalet nämnder i termer av att tydligare koppla målen till de kommunövergripande målen och i högre grad mäta och följa upp resultat och effekter.

#### *Kommunstyrelsen*

Vår bedömning är att Kommunstyrelsens styrning och uppföljning av ekonomi och prestationer i den egna verksamheten i huvudsak är tillfredsställande. I årsredovisningen för 2013 finns en tydlig redovisning av Kommunstyrelsens mål och måluppfyllelse i sin helhet. I verksamhetsberättelsen saknas dock denna redovisning till stora delar.

#### *Byggnadsnämnden*

Vi bedömer att Byggnadsnämndens styrning, uppföljning och kontroll av verksamhetens ekonomi och prestationer i huvudsak är tillfredsställande och en relevant återkoppling till fullmäktige görs. Möjligheterna att på kort sikt åtgärda de underskott som redovisas för året bedöms som låga. Prognossäkerheten under året bedöms vara tillfredsställande.

#### *Miljö- och hälsoskyddsnämnden*

Vi bedömer att Miljö- och hälsoskyddsnämndens styrning, uppföljning och kontroll av verksamhetens ekonomi och prestationer i huvudsak har varit tillfredsställande. Trots detta är det vår uppfattning att nämnden bör utveckla målen ytterligare. Exempelvis bör nämnden överväga mål där uppnådda effekter kan avläsas snarare än utförda prestationer såsom att ett visst antal skolor fått besök. Prognossäkerheten bedöms vara tillfredsställande.

#### *Kultur- och utbildningsnämnden*

Vi bedömer att Kultur- och utbildningsnämnden i huvudsak har haft en tillfredsställande styrning, uppföljning och kontroll av verksamhetens ekonomi och prestationer. Redovisning av måluppfyllelsen kopplat till de kommunövergripande målen finns. Måluppfyllelsen är dock låg. Vi rekommenderar nämnden att utveckla formerna för att presentera en sammanfattande analys av resultat och effekter utifrån årets uppföljning och utvärdering inklusive slutsatser för framtiden.

Vi bedömer även att prognossäkerheten kan förbättras.

*Socialnämnden*

Vi bedömer att Socialnämndens styrning, uppföljning och kontroll av verksamhetens ekonomi och prestationer i huvudsak har varit tillfredsställande. Nämnden redovisar såväl ekonomi som prestationer för varje verksamhetsområde för sig vilket gör det lätt att följa var avvikelser förekommer samt vad de beror på.

Måluppfyllelsen redovisas på ett tydligt sätt – vilket underlättar för läsaren.

*Vård- och omsorgsnämnden*

Vi bedömer att Vård- och omsorgsnämndens styrning, uppföljning och kontroll av verksamhetens ekonomi och prestationer i huvudsak har varit tillfredsställande. I verksamhetsberättelsen redogörs utförligt för den verksamhet som har bedrivits under året inom samtliga verksamhetsområden samt kommentarer till eventuella pris- och volymförändringar.

Prognossäkerheten bedöms i stort sett ha varit tillfredsställande.

*Produktionsstyrelsen*

Vi bedömer att Produktionsstyrelsen styrning, uppföljning och kontroll av verksamhetens ekonomi och prestationer i huvudsak har varit tillfredsställande. Det saknas dock redovisning av mål och måluppfyllelse för några verksamhetsområden. Kopplingen till de kommunövergripande målen är otydlig. Redovisning av måluppfyllelsen för de kommunövergripande målen sker endast i kommunens samlade årsredovisning. I verksamhetsberättelsen redogörs för prestationer inom några verksamhetsområden.

Prognossäkerheten under året bedöms dock kunna utvecklas ytterligare.

**Särskilda granskningsinsatser**

De granskningar som redovisas nedan avser år 2013 men har i några fall slutförts under 2014.

**Kommunens organisation och beredskap för extraordinära händelser**

Granskningen syftar till att bedöma om kommunen har en ändamålsenlig organisation och beredskap för extraordinära händelser.

Utifrån genomförd granskning är vår sammanfattande bedömning att kommunen i huvudsak har en ändamålsenlig organisation och beredskap för extraordinära händelser relativt de krav som gäller inom området. Vi vill dock utifrån granskningen lyfta fram följande rekommendationer i syfte att ytterligare utveckla arbetet.

Kommunstyrelsen rekommenderas att:

- Revidera och utveckla krishanteringsnämndens reglemente till att utgöra ett fullständigt reglemente enligt bifogad rapport samt tillse att hänvisning sker

till nu gällande lagstiftning. Efter detta är det viktigt att säkerställa att reglementet finns tillgängligt på kommunens webbplats.

- Överväga säkerhetssamordnarens organisatoriska placering samt säkerställa att funktionen ingår i kommunens ledningsgrupp alternativt adjungeras till gruppen. Detta för att säkerställa att de strategiska risk- och säkerhetsfrågorna beaktas på ett ändamålsenligt sätt i den kommunövergripande beredningsprocessen.
- Implementera ett skade- och incidentrapporteringssystem omfattande verksamheter, nämnder och styrelser.
- Ta ställning till att fastställa ett kompletterande handlingsprogram inom området skydd mot olyckor, alternativt omarbета säkerhetspolicyn i denna del samt säkerställa att den publiceras på kommunens webbplats. Framgent bör även övervägas att utarbета ett sammantaget handlingsprogram per mandatperiod för en tryggare och säkrare kommun, istället för som i dagsläget ha olika styrdokument inom det sammantagna området.
- Omarbета krishanteringsplanen till att innehålla en allmän del och en bilagedel, samt säkerställ att den allmänna delen blir föremål för fullmäktigebeslut inför varje mandatperiod.

Av Kommunstyrelsens svar på granskningen framgår att Krishanteringsnämndens reglemente ska revideras, ett övergripande trygghets- och säkerhetsprogram ska tas fram, krishanteringsplanen kommer att omarbetas och en digital funktion för Krishanteringsnämnden tillskapas samt att kommunens skade- och incidentprogram ska tillämpas av samtliga verksamheter och nämnder.

### **Offentlighetsprincipens tillämpning**

En granskning har skett av om Kommunstyrelsen, Produktionsstyrelsen, Byggnadsnämnden, Miljö- och hälsoskyddsnämnden samt Vård- och omsorgsnämnden lever upp till bestämmelserna i offentlighetslagstiftningen.

Den sammanfattande bedömningen är att Kommunstyrelsen och nämnderna inom de granskade områdena till stora delar lever upp till bestämmelserna i offentlighetslagstiftningen. Bedömningen grundas främst på att det i huvudsak finns ändamålsenliga regler och riktlinjer och att berörd personal har givits tillräckliga förutsättningar att hantera allmänna handlingar. Inom några områden har dock brister avseende styrdokument samt efterlevnad av riktlinjer och regler iakttagits. Dessa brister behöver åtgärdas.

Av svaret från berörda nämnder framgår bl.a. att dokumenthanteringsplaner kommer att kompletteras med uppgift om sociala medier, en rutin för att märka sekretessbelagda handlingar i närarkiven har tagits fram samt att Byggnadsnämnden håller på att ta fram en arkivbeskrivning och uppdatera dokumenthanteringsplanen.

**Intern kontroll inom överförmyndarverksamheten**

Granskningen har syftat till att bedöma om överförmyndarverksamheten har en tillräcklig intern kontroll för sitt uppdrag.

Vi bedömer sammantaget att överförmyndarverksamheten har en tillräcklig intern kontroll för sitt uppdrag men att vissa områden och vissa rutiner behöver stärkas och utvecklas ytterligare.

Utifrån genomförd granskning rekommenderar vi bl.a. att:

- Uppföljningsbara mål eller styrta fastställs för verksamheten gällande exempelvis, utbildning av ställföreträdare, arvodesutbetalningar och handläggningstider.
- Rutiner skapas för en mer regelbunden uppföljning av ställföreträdarnas ekonomiska situation och lämplighet, även under pågående uppdrag. Lämplighetskontrollen bör kompletteras med frågor avseende uppdrag i andra kommuner, dessa frågor bör även ingå i en regelbunden lämplighetskontroll.

Kommunstyrelsens svar på granskningen har ännu ej inkommit.

**Långsiktig och strategisk styrning och planering inom äldreomsorgen och LSS**

Under året har revisorerna genomfört en granskning huruvida Kommunstyrelsen och Vård- och omsorgsnämnden har en långsiktig planering och styrning som är ändamålsenlig med inriktning mot äldreomsorgen och LSS.

Granskningen visar avseende särskilt boende inom äldreomsorgen att Kommunstyrelsen som ansvarig för bostadsförsörjningen inte förmått att svara upp mot de behov av boendeplatser som Vård- och omsorgsnämnden identifierat. Samtidigt har Vård- och omsorgsnämnden sannolikt inte varit tillräckligt tydlig i sin kommunikation av behoven och inte själv tagit initiativ till att närmare precisera vilken tillgång till boendeplatser inom kommunen som nämnden behöver för att fullgöra sitt ansvar utifrån socialtjänstlagen.

Den långsiktiga planeringen har hittills visat sig i för stor utsträckning vara beroende av att privata aktörer ska bygga och driva de särskilda boenden som behövs för att täcka behoven i kommunen. Kommunstyrelsen och Vård- och omsorgsnämnden har visserligen fått signaler om att intresse har funnits och fortsatt finns från privata aktörer. I den långsiktiga planeringen har Kommunstyrelsen dock inte i tillräcklig utsträckning lagt in alternativ och skapat sig en handlingsberedskap för de fall där planerade byggen inte kommit igång.

Vår bedömning är att Kommunstyrelsen, utifrån sin uppsiktsplikt och sitt särskilda ansvar enligt reglementet "att med uppmärksamhet följa socialtjänsten och verka för att socialtjänstlagens mål kan uppfyllas", kunde ha säkerställt en dialog med Vård- och omsorgsnämnden för att skapa en robust planering för tillskott av boendeplatser i

kommunen. Vår uppfattning är att den långsiktiga planeringen, utifrån det delade ansvaret, skulle vinna på en förbättrad kommunikation och dialog mellan Vård- och omsorgsnämnden och Kommunstyrelsen.

Revisorerna har skickat rapporten till Kommunstyrelsen och Vård- och omsorgsnämnden och önskar en redogörelse över styrelsens och nämndens syn på de iakttagelser och rekommendationer som redovisas i rapporten.

### **Barn/elever i behov av särskilt stöd**

Revisorerna har låtit granska huruvida Kultur- och utbildningsnämnden samt Produktionsstyrelsen genom styrning och uppföljning säkerställer att skolorna arbetar på ett ändamålsenligt sätt avseende barn/elever i behov av särskilt stöd.

Den sammanfattande bedömningen är att Kultur- och utbildningsnämnden och Produktionsstyrelsen inte i tillräcklig utsträckning säkerställer att skolorna arbetar på ett ändamålsenligt sätt avseende barn/elever i behov av särskilt stöd.

Bedömningen grundas bl.a. på att

- det saknas en ändamålsenlig ansvarsfördelning mellan nämnderna samt mellan Produktionsstyrelsen och rektorerna,
- det inte säkerställs att rektor har organisatoriska och ekonomiska förutsättningar att omprioritera inom ramen för den befintliga verksamheten. Sammantaget bedömer vi således att kommunens organisation och resursfördelning för att tillgodose elevers rätt till särskilt stöd inte fullt ut är ändamålsenlig.
- nämnd/styrelse inte på ett ändamålsenligt sätt kan följa arbetet med elever i behov av särskilt stöd. Det saknas såväl uppföljning inom området elever i behov av särskilt stöd som en samlad helhetssyn i frågan.

Av svaret till revisorerna framgår bl.a. att såväl Kultur- och utbildningsnämnden som Produktionsstyrelsen instämmer i behovet av att förtydliga huvudmannafrågan. Produktionsstyrelsen anser att det saknas en ändamålsenlig ansvarsfördelning exempelvis om behovet av extra resurser ökar eller är i större omfattning än de medel som är anslagna. Ansvarsfördelningen mellan produktionsförvaltningen och rektor/förskolechef kommer att ses över.

Kultur- och utbildningsnämnden hänvisar till att man har en uppföljnings- och utvärderingsplan men anger samtidigt att man fått i uppdrag av fullmäktige att utarbeta en modell för uppföljning avseende samband mellan resursåtgång, prestation, resultat samt effekter för både skolor och förskolor.

### **Redovisning av anläggningstillgångar**

En granskning har skett av intern kontroll med inriktning på redovisning av anläggningstillgångar.

Efter genomförd granskning bedömer vi att den interna kontrollen inte är helt tillräcklig för att säkerställa att tillgångarna är fullständigt redovisade, rätt periodiserade samt har klassificerats och värderats enligt principerna i den kommunala redovisningslagen. I rapporten lämnas ett antal rekommendationer i syfte att åtgärda identifierade brister.

Rapporten har skickats till Kommunstyrelsen för kännedom och åtgärd.

#### **Tillförlitlighet i redovisning, system och rutiner för kundfakturerings**

Granskningen syftar till att bedöma tillförlitlighet i system och rutiner för kundfakturerings. Efter genomförd granskning bedömer vi att den interna kontrollen avseende tillförlitlighet i system och rutiner för kundfakturerings inte är helt tillräcklig.

Kommunstyrelsen och nämnderna behöver säkerställa att det tydligt framgår vilka kontroller som ska ske i samband med fakturerings och vem som ansvarar för respektive kontroll. I samband med översynen rekommenderas även Kommunstyrelsen och nämnderna att beakta att det finns en reglering kring hantering av s.k. närståendetransaktioner samt fungerande rutiner vid kortare och längre frånvaro för de medarbetare som arbetar med fakturerings.

I samband med granskningen har revisorerna även noterat att vissa nämnder synes sakna antagna planer för uppföljning av den interna kontrollen i enlighet med det reglemente för intern kontroll som finns antaget av fullmäktige.

Rapporten har skickats till Kommunstyrelsen för kännedom och åtgärd. Revisorerna avser även att följa upp granskningen framgent.

Åkersberga den 1 april 2014

  
Bengt Olin

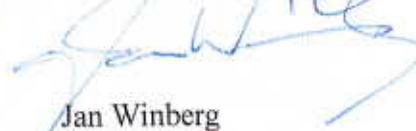
  
Ann-Katrin Flodén

  
Birgitta Halling

  
Sylvester Johnson

  
Karl-Olov Nilsson

  
Sören Norrby

  
Jan Winberg

## Revisionsberättelse

Till årsstämman i Armada Fastighets AB, org.nr 556120-8249

### Rapport om årsredovisningen och koncernredovisningen

Vi har utfört en revision av årsredovisningen och koncernredovisningen för Armada Fastighets AB för år 2013

#### Styrelsens och verkställande direktörens ansvar för årsredovisningen och koncernredovisningen

Det är styrelsen och verkställande direktören som har ansvaret för att upprätta en årsredovisning och koncernredovisning som ger en rättvisande bild enligt årsredovisningslagen och för den interna kontroll som styrelsen och verkställande direktören bedömer är nödvändig för att upprätta en årsredovisning och koncernredovisning som inte innehåller väsentliga felaktigheter, vare sig dessa beror på oegentligheter eller på fel.

#### Revisorns ansvar

Vårt ansvar är att uttala oss om årsredovisningen och koncernredovisningen på grundval av vår revision. Vi har utfört revisionen enligt International Standards on Auditing och god revisionssed i Sverige. Dessa standarder kräver att vi följer yrkesetiska krav samt planerar och utför revisionen för att uppnå rimlig säkerhet att årsredovisningen och koncernredovisningen inte innehåller väsentliga felaktigheter.

En revision innefattar att genom olika åtgärder inhämta revisionsbevis om belopp och annan information i årsredovisningen och koncernredovisningen. Revisorn väljer vilka åtgärder som ska utföras, bland annat genom att bedöma riskerna för väsentliga felaktigheter i årsredovisningen och koncernredovisningen, vare sig dessa beror på oegentligheter eller på fel. Vid denna riskbedömning beaktar revisorn de delar av den interna kontrollen som är relevanta för hur bolaget upprättar årsredovisningen och koncernredovisningen för att ge en rättvisande bild i syfte att utforma granskningsåtgärder som är ändamålsenliga med hänsyn till omständigheterna, men inte i syfte att göra ett uttalande om effektiviteten i bolagets interna kontroll. En revision innefattar också en utvärdering av ändamålsenligheten i de redovisningsprinciper som har använts och av rimligheten i styrelsens och verkställande direktörens uppskattningar i redovisningen, liksom en utvärdering av den övergripande presentationen i årsredovisningen och koncernredovisningen.

Vi anser att de revisionsbevis vi har inhämtat är tillräckliga och ändamålsenliga som grund för våra uttalanden.

#### Uttalanden

Enligt vår uppfattning har årsredovisningen och koncernredovisningen upprättats i enlighet med årsredovisningslagen och ger en i alla väsentliga avseenden rättvisande bild av moderbolagets och koncernens finansiella ställning per den 31 december 2013 och av dess finansiella resultat och kassaflöden för året enligt årsredovisningslagen. Förvaltningsberättelsen är förenlig med årsredovisningens och koncernredovisningens övriga delar.

Vi tillstyrker därför att årsstämman fastställer resultaträkningen och balansräkningen för moderbolaget och för koncernen.

### Rapport om andra krav enligt lagar och andra författningar

Utöver vår revision av årsredovisningen och koncernredovisningen har vi även utfört en revision av förslaget till dispositioner beträffande bolagets vinst eller förlust samt styrelsens och verkställande direktörens förvaltning för Armada Fastighets AB för år 2013.

#### Styrelsens och verkställande direktörens ansvar

Det är styrelsen som har ansvaret för förslaget till dispositioner beträffande bolagets vinst eller förlust, och det är styrelsen och verkställande direktören som har ansvaret för förvaltningen enligt aktiebolagslagen.

#### Revisorns ansvar

Vårt ansvar är att med rimlig säkerhet uttala oss om förslaget till dispositioner av bolagets vinst eller förlust och om förvaltningen på grundval av vår revision. Vi har utfört revisionen enligt god revisionssed i Sverige.

Som underlag för vårt uttalande om styrelsens förslag till dispositioner beträffande bolagets vinst eller förlust har vi granskat om förslaget är förenligt med aktiebolagslagen.

Som underlag för vårt uttalande om ansvarsfrihet har vi utöver vår revision av årsredovisningen och koncernredovisningen granskat väsentliga beslut, åtgärder och förhållanden i bolaget för att kunna bedöma om någon styrelseledamot eller verkställande direktören är ersättningskyldig mot bolaget. Vi har även granskat om någon styrelseledamot eller verkställande direktören på annat sätt har handlat i strid med aktiebolagslagen, årsredovisningslagen eller bolagsordningen.

Vi anser att de revisionsbevis vi har inhämtat är tillräckliga och ändamålsenliga som grund för våra uttalanden.

#### Uttalanden

Vi tillstyrker att årsstämman disponerar vinsten enligt förslaget i förvaltningsberättelsen och beviljar styrelsens ledamöter och verkställande direktören ansvarsfrihet för räkenskapsåret.

Stockholm den 21 mars 2014

Ernst & Young AB



Fredric Hävrén  
Auktoriserad revisor

**Till årsstämman i Armada Fastighets AB**  
Organisationsnummer 556120-8249

**Granskningsrapport för år 2013**

Vi har granskat bolagets verksamhet under år 2013.

Styrelse och VD svarar för att verksamheten bedrivs i enlighet med gällande bolagsordning, ägardirektiv och beslut samt de föreskrifter som gäller för verksamheten. Lekmannarevisorernas ansvar är att granska verksamhet och kontroll och pröva om verksamheten bedrivits i enlighet med fullmäktiges uppdrag.

Granskningen har utförts enligt aktiebolagslagen och god revisionsred i kommunal verksamhet. Det innebär att vi planerat och genomfört granskningen för att i rimlig grad försäkra oss om att bolagets verksamhet sköts på ett ändamålsenligt och från ekonomisk synpunkt tillfredsställande sätt samt att bolagets interna kontroll är tillräcklig. Vår granskning har utgått från de direktiv bolagets ägare fattat samt att verksamheten håller sig inom de ramar bolagsordningen anger. Vi anser att vår granskning ger oss en rimlig grund för uttalanden nedan.

Vår samlade bedömning är att bolagets verksamhet sköts på ett ändamålsenligt och från ekonomisk synpunkt tillfredsställande sätt. Vi finner därför inte anledning till anmärkning mot styrelsens ledamöter eller verkställande direktören.

Österåker den 21 mars 2014



Bengt Ölin

Av fullmäktige i Österåker kommun utsedd lekmannarevisor



Karl-Olof Nilsson

Av fullmäktige i Österåker kommun utsedd lekmannarevisor



## Revisionsberättelse

Till årsstämman i Roslagsvatten AB, org.nr 556142-2394

### Rapport om årsredovisningen och koncernredovisningen

Vi har utfört en revision av årsredovisningen och koncernredovisningen för Roslagsvatten AB för räkenskapsåret 2013.

#### **Styrelsens och verkställande direktörens ansvar för årsredovisningen och koncernredovisningen**

Det är styrelsen och verkställande direktören som har ansvaret för att upprätta en årsredovisning och koncernredovisning som ger en rättvisande bild enligt årsredovisningslagen och för den interna kontroll som styrelsen och verkställande direktören bedömer är nödvändig för att upprätta en årsredovisning och koncernredovisning som inte innehåller väsentliga felaktigheter, vare sig dessa beror på oegentligheter eller på fel.

#### **Revisorns ansvar**

Vårt ansvar är att uttala oss om årsredovisningen och koncernredovisningen på grundval av vår revision. Vi har utfört revisionen enligt International Standards on Auditing och god revisionssed i Sverige. Dessa standarder kräver att vi följer yrkesetiska krav samt planerar och utför revisionen för att uppnå rimlig säkerhet att årsredovisningen och koncernredovisningen inte innehåller väsentliga felaktigheter.

En revision innefattar att genom olika åtgärder inhämta revisionsbevis om belopp och annan information i årsredovisningen och koncernredovisningen. Revisorn väljer vilka åtgärder som ska utföras, bland annat genom att bedöma riskerna för väsentliga felaktigheter i årsredovisningen, vare sig dessa beror på oegentligheter eller på fel. Vid denna riskbedömning beaktar revisorn de delar av den interna kontrollen som är relevanta för hur bolaget upprättar årsredovisningen och koncernredovisningen för att ge en rättvisande bild i syfte att utforma granskningsåtgärder som är ändamålsenliga med hänsyn till omständigheterna, men inte i syfte att göra ett uttalande om effektiviteten i bolagets interna kontroll. En revision innefattar också en utvärdering av ändamålsenligheten i de redovisningsprinciper som har använts och av rimligheten i styrelsens och verkställande direktörens uppskattningar i redovisningen, liksom en utvärdering av den övergripande presentationen i årsredovisningen och koncernredovisningen.

Vi anser att de revisionsbevis vi har inhämtat är tillräckliga och ändamålsenliga som grund för våra uttalanden.

#### **Uttalanden**

Enligt vår uppfattning har årsredovisningen och koncernredovisningen upprättats i enlighet med årsredovisningslagen och ger en i alla väsentliga avseenden rättvisande bild av moderbolagets och koncernens finansiella ställning per den 31 december 2013 och av dess finansiella resultat och kassaflöden för året enligt årsredovisningslagen. Förvaltningsberättelsen är förenlig med årsredovisningens och koncernredovisningens övriga delar.

Vi tillstyrker därför att årsstämman fastställer resultaträkningen och balansräkningen för moderbolaget och för koncernen.

### Rapport om andra krav enligt lagar och andra författningar

Utöver vår revision av årsredovisningen och koncernredovisningen har vi även utfört en revision av förslaget till dispositioner beträffande bolagets vinst eller förlust samt styrelsens och verkställande direktörens förvaltning för Roslagsvatten AB för 2013.

#### **Styrelsens och verkställande direktörens ansvar**

Det är styrelsen som har ansvaret för förslaget till dispositioner beträffande bolagets vinst eller förlust, och det är styrelsen och verkställande direktören som har ansvaret för förvaltningen enligt aktiebolagslagen.

#### **Revisorns ansvar**

Vårt ansvar är att med rimlig säkerhet uttala oss om förslaget till dispositioner av bolagets vinst eller förlust och om förvaltningen på grundval av vår revision. Vi har utfört revisionen enligt god revisionssed i Sverige.

Som underlag för vårt uttalande om styrelsens förslag till dispositioner beträffande bolagets vinst eller förlust har vi granskat styrelsens motiverade yttrande samt ett urval av underlagen för detta för att kunna bedöma om förslaget är förenligt med aktiebolagslagen.

Som underlag för vårt uttalande om ansvarsfrihet har vi utöver vår revision av årsredovisningen och koncernredovisningen granskat väsentliga beslut, åtgärder och förhållanden i bolaget för att kunna bedöma om någon styrelseledamot eller verkställande direktören är ersättningsskyldig mot bolaget. Vi har även granskat om någon styrelseledamot eller verkställande direktören på annat sätt har handlat i strid med aktiebolagslagen, årsredovisningslagen eller bolagsordningen.

Vi anser att de revisionsbevis vi har inhämtat är tillräckliga och ändamålsenliga som grund för våra uttalanden.

#### **Uttalanden**

Vi tillstyrker att årsstämman disponerar vinsten enligt förslaget i förvaltningsberättelsen och beviljar styrelsens ledamöter och verkställande direktören ansvarsfrihet för räkenskapsåret.

Stockholm den 25 mars 2014

Ernst & Young AB

Fredric Hävrén

Auktoriserad revisor

## Revisionsberättelse

### Till årsstämman i Stockholmsregionens Försäkring AB org.nr. 516406-0641

#### Rapport om årsredovisningen

Jag har utfört en revision av årsredovisningen för Stockholmsregionens Försäkring AB för år 2013.

#### *Styrelsens och verkställande direktörens ansvar för årsredovisning*

Det är styrelsen och verkställande direktören som har ansvaret för att upprätta en årsredovisning som ger en rättvisande bild enligt lagen om årsredovisning i försäkringsföretag och för den interna kontroll som styrelsen och verkställande direktören bedömer är nödvändig för att upprätta en årsredovisning som inte innehåller väsentliga felaktigheter, vare sig dessa beror på oegentligheter eller på fel.

#### *Revisorns ansvar*

Mitt ansvar är att uttala mig om årsredovisningen på grundval av min revision. Jag har utfört revisionen enligt International Standards on Auditing och god revisionssed i Sverige. Dessa standarder kräver att jag följer yrkesetiska krav samt planerar och utför revisionen för att uppnå rimlig säkerhet att årsredovisningen inte innehåller väsentliga felaktigheter.

En revision innefattar att genom olika åtgärder inhämta revisionsbevis om belopp och annan information i årsredovisningen. Revisorn väljer vilka åtgärder som ska utföras, bland annat genom att bedöma riskerna för väsentliga felaktigheter i årsredovisningen, vare sig dessa beror på oegentligheter eller på fel. Vid denna riskbedömning beaktar revisorn de delar av den interna kontrollen som är relevanta för hur bolaget upprättar årsredovisningen för att ge en rättvisande bild i syfte att utforma granskningsåtgärder som är ändamålsenliga med hänsyn till omständigheterna, men inte i syfte att göra ett uttalande om effektiviteten i bolagets interna kontroll. En revision innefattar också en utvärdering av ändamålsenligheten i de redovisningsprinciper som har använts och av rimligheten i styrelsens och verkställande direktörens uppskattningar i redovisningen, liksom en utvärdering av den övergripande presentationen i årsredovisningen. Jag anser att de revisionsbevis jag har inhämtat är tillräckliga och ändamålsenliga som grund för mina uttalanden.

#### *Uttalanden*

Enligt min uppfattning har årsredovisningen upprättats i enlighet med lagen om årsredovisning i försäkringsföretag och ger en i alla väsentliga avseenden rättvisande bild av Stockholmsregionens Försäkring ABs finansiella ställning per den 31 december 2013 och av dess finansiella resultat och kassaflöden för året enligt lagen om årsredovisning i försäkringsföretag. Förvaltningsberättelsen är förenlig med årsredovisningens övriga delar.

Jag tillstyrker därför att årsstämman fastställer resultaträkningen och balansräkningen.

#### Rapport om andra krav enligt lagar och andra förordningar

Utöver min revision av årsredovisningen har jag även utfört en revision av förslaget till dispositioner beträffande bolagets vinst eller förlust samt styrelsens och verkställande direktörens förvaltning för Stockholmsregionens Försäkring AB för år 2013.

#### *Styrelsens och verkställande direktörens ansvar*

Det är styrelsen som har ansvaret för förslaget till dispositioner beträffande bolagets vinst eller förlust, och det är styrelsen och verkställande direktören som har ansvaret för förvaltningen enligt aktiebolagslagen och försäkringsrörelselagen.

#### *Revisorns ansvar*

Mitt ansvar är att med rimlig säkerhet uttala mig om förslaget till dispositioner beträffande bolagets vinst eller förlust och om förvaltningen på grundval av min revision. Jag har utfört revisionen enligt god revisionssed i Sverige.

Som underlag för mitt uttalande om styrelsens förslag till dispositioner beträffande bolagets vinst eller förlust har jag granskat om förslaget är förenligt med aktiebolagslagen och försäkringsrörelselagen.

Som underlag för mitt uttalande om ansvarsfrihet har jag utöver min revision av årsredovisningen granskat väsentliga beslut, åtgärder och förhållanden i bolaget för att kunna bedöma om någon styrelseledamot eller verkställande direktören är ersättningskyldig mot bolaget. Jag har även granskat om någon styrelseledamot eller verkställande direktören på annat sätt har handlat i strid med aktiebolagslagen, försäkringsrörelselagen, lagen om årsredovisning i försäkringsföretag eller bolagsordningen.

Jag anser att de revisionsbevis jag har inhämtat är tillräckliga och ändamålsenliga som grund för mina uttalanden.

#### *Uttalanden*

Jag tillstyrker att årsstämman behandlar förlusten enligt förslaget i förvaltningsberättelsen och beviljar styrelsens ledamöter och verkställande direktören ansvarsfrihet för räkenskapsåret.

Stockholm den 27 februari 2014



Eva Fällén

Auktoriserad revisor

## Revisionsberättelse

### Till årsstämman i Visit Roslagen AB, org.nr 556525-2722

#### Rapport om årsredovisningen

Vi har utfört en revision av årsredovisningen för Visit Roslagen AB för år 2013.

#### *Styrelsens och verkställande direktörens ansvar för årsredovisningen*

Det är styrelsen och verkställande direktören som har ansvaret för att upprätta en årsredovisning som ger en rättvisande bild enligt årsredovisningslagen och för den interna kontroll som styrelsen och verkställande direktören bedömer är nödvändig för att upprätta en årsredovisning som inte innehåller väsentliga felaktigheter, vare sig dessa beror på oegentligheter eller på fel.

#### *Revisorns ansvar*

Vårt ansvar är att uttala oss om årsredovisningen på grundval av vår revision. Vi har utfört revisionen enligt International Standards on Auditing och god revisionssed i Sverige. Dessa standarder kräver att vi följer yrkesetiska krav samt planerar och utför revisionen för att uppnå rimlig säkerhet att årsredovisningen inte innehåller väsentliga felaktigheter.

En revision innefattar att genom olika åtgärder inhämta revisionsbevis om belopp och annan information i årsredovisningen. Revisorn väljer vilka åtgärder som ska utföras, bland annat genom att bedöma riskerna för väsentliga felaktigheter i årsredovisningen, vare sig dessa beror på oegentligheter eller på fel. Vid denna riskbedömning beaktar revisorn de delar av den interna kontrollen som är relevanta för hur bolaget upprättar årsredovisningen för att ge en rättvisande bild i syfte att utforma granskningsåtgärder som är ändamålsenliga med hänsyn till omständigheterna, men inte i syfte att göra ett uttalande om effektiviteten i bolagets interna kontroll. En revision innefattar också en utvärdering av ändamålsenligheten i de redovisningsprinciper som har använts och av rimligheten i styrelsens och verkställande direktörens uppskattningar i redovisningen, liksom en utvärdering av den övergripande presentationen i årsredovisningen.

Vi anser att de revisionsbevis vi har inhämtat är tillräckliga och ändamålsenliga som grund för våra uttalanden.

#### *Uttalanden*

Enligt vår uppfattning har årsredovisningen upprättats i enlighet med årsredovisningslagen och ger en i alla väsentliga avseenden rättvisande bild av Visit Roslagen AB:s finansiella ställning per den 31 december 2013 och av dess finansiella resultat för året enligt årsredovisningslagen. Förvaltningsberättelsen är förenlig med årsredovisningens övriga delar.

Vi tillstyrker därför att årsstämman fastställer resultaträkningen och balansräkningen.

#### Rapport om andra krav enligt lagar och andra författningar

Utöver vår revision av årsredovisningen har vi även utfört en revision av förslaget till dispositioner beträffande bolagets vinst eller förlust samt styrelsens och verkställande direktörens förvaltning för Visit Roslagen AB för år 2013.

#### *Styrelsens och verkställande direktörens ansvar*

Det är styrelsen som har ansvaret för förslaget till dispositioner beträffande bolagets vinst eller förlust, och det är styrelsen och verkställande direktören som har ansvaret för förvaltningen enligt aktiebolagslagen.

#### *Revisorns ansvar*

Vårt ansvar är att med rimlig säkerhet uttala oss om förslaget till dispositioner beträffande bolagets vinst eller förlust och om förvaltningen på grundval av vår revision. Vi har utfört revisionen enligt god revisionssed i Sverige.

Som underlag för vårt uttalande om styrelsens förslag till dispositioner beträffande bolagets vinst eller förlust har vi granskat om förslaget är förenligt med aktiebolagslagen.

Som underlag för vårt uttalande om ansvarsfrihet har vi utöver vår revision av årsredovisningen granskat väsentliga beslut, åtgärder och förhållanden i bolaget för att kunna bedöma om någon styrelseledamot eller verkställande direktören är ersättningsskyldig mot bolaget. Vi har även granskat om någon styrelseledamot eller verkställande direktören på annat sätt har handlat i strid med aktiebolagslagen, årsredovisningslagen eller bolagsordningen.


Vi anser att de revisionsbevis vi har inhämtat är tillräckliga och ändamålsenliga som grund för våra uttalanden.

#### *Uttalanden*

Vi tillstyrker att årsstämman disponerar vinsten enligt förslaget i förvaltningsberättelsen och beviljar styrelsens ledamöter och verkställande direktören ansvarsfrihet för räkenskapsåret.

Uppsala den 17 mars 2014

Öhrlings PricewaterhouseCoopers AB

  
Lars Kylberg  
Auktoriserad revisor

## Revisorerna i Storstockholms brandförsvarsförbund

Till: Fullmäktige i respektive medlemskommun:

Danderyds kommun

Täby kommun

Lidingö stad

Vallentuna kommun

Solna stad

Vaxholms kommun

Stockholms stad

Värmdö kommun

Sundbybergs stad

Österåkers kommun

### Revisionsberättelse för år 2013

Vi, av fullmäktige utsedda revisorer, har granskat den verksamhet som bedrivits i Storstockholms brandförsvaret (organisationsnummer 222000 – 0356).

Direktionen ansvarar för att verksamheten bedrivs enligt gällande mål, beslut och riktlinjer samt de föreskrifter som gäller för verksamheten. De ansvarar också för att det finns en tillräcklig intern kontroll.

Revisorernas ansvar är att granska verksamhet, intern kontroll och räkenskaper och pröva om verksamheten bedrivits enligt de uppdrag, mål och föreskrifter som gäller för verksamheten.

Granskningen har utförts enligt kommunallagen, god revisionssed i kommunal verksamhet, förbundsordningen och revisionsreglementet. Granskningen har genomförts med den inriktning och omfattning som behövs för att ge rimlig grund för bedömning och ansvarsprövning.

Vår granskning visar att årsredovisningen är upprättad i enlighet med kommunala redovisningslagen och god redovisningssed.

**Vi bedömer** sammantaget att direktionen i Storstockholms brandförsvaret i allt väsentligt har bedrivit verksamheten på ett ändamålsenligt och från ekonomisk synpunkt tillfredsställande sätt.

**Vi bedömer** att räkenskaperna i allt väsentligt är rättvisande.

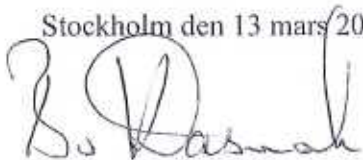
**Vi bedömer** att direktionens interna kontroll har varit tillräcklig.

**Vi bedömer** att resultatet enligt årsredovisningen är förenligt med de finansiella mål och verksamhetsmål som direktionen uppställt, i allt väsentligt.

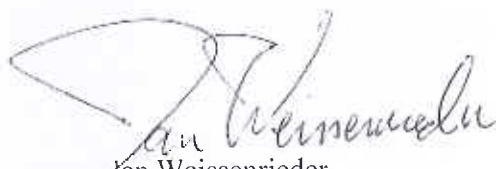
Vi tillstyrker att respektive fullmäktige beviljar ansvarsfrihet för direktionens ledamöter samt de enskilda ledamöterna i densamma.

Vi återoppar bifogade revisionskrivelser och rapporter.

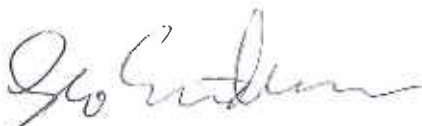
Stockholm den 13 mars 2014



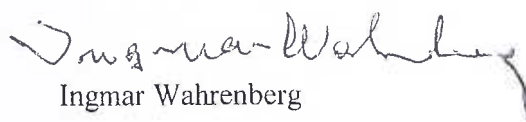
Bo Klasmark



Jan Weissenrieder



Leo Smidhammar



Ingmar Wahrenberg

**Bilagor:**

Till revisionsberättelsen hör bilagorna:

De sakkunnigas rapporter (nr 1-4 )

De sakkunnigas rapporter (nr 1-4) avseende Storstockholms brandförsvaret avser:

1. Granskning av förbundets verksamhetsstyrning
2. Granskning av förbundets former för styrning och uppföljning av underhåll av fastigheter
3. Granskning av delårsrapport 2013
4. Granskning av årsbokslut och årsredovisning 2013

Revisionsrapporterna 1-3 finns inte bilagda i utskicket. Om du vill ta del av dessa, hör av dig till kommunkansliet: [kommunstyrelsen@osteraker.se](mailto:kommunstyrelsen@osteraker.se)



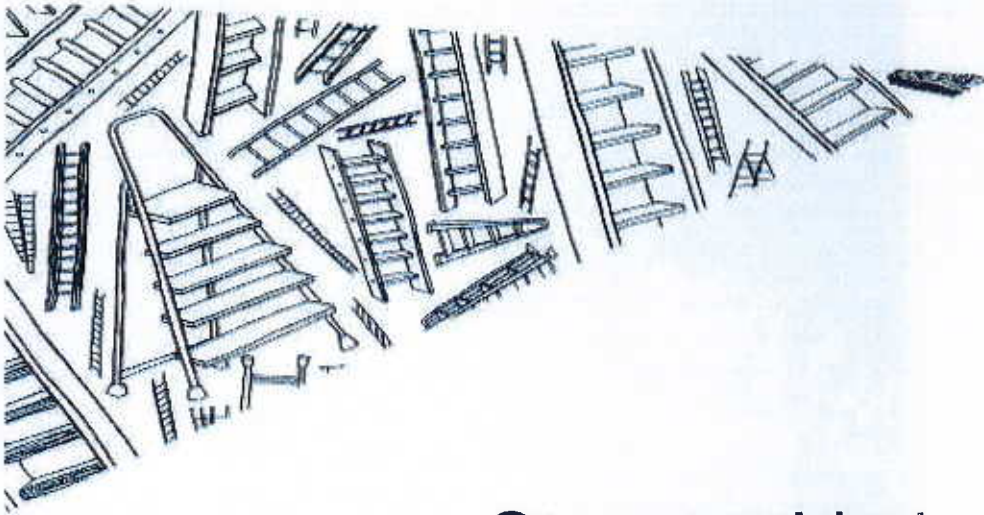
**Stina Nilsson**  
Kommunfullmäktiges sekreterare

**ÖSTERÅKERS KOMMUN**  
**KOMMUNSTYRELSEN**

2014 -02- 20

D.nr:

K.S. 2014/0084-007 (1) v



# Storstockholms brandförsvarsförbund

Granskning av årsbokslut och  
årsredovisning 2013

## Innehållsförteckning

<b>1. Inledning</b> .....	3
1.1. Granskningens omfattning .....	3
<b>2. Förbundets ledning och styrning</b> .....	4
<b>3. Väsentliga händelser under år 2013</b> .....	4
<b>4. Förbundets ekonomiska resultat och ställning</b> .....	4
4.1. Förbundets resultat 2013 .....	4
4.2. Finansiell ställning .....	6
<b>5. Årsredovisningen</b> .....	7
5.1. Förvaltningsberättelsen .....	7
5.2. Resultaträkning, balansräkning notförteckning m.m.....	8
<b>6. Bokslutsprocess 2013</b> .....	9
<b>7. Sammanfattande slutsatser av årets revision</b> .....	9



## 1. Inledning

På uppdrag av Storstockholms brandförsvärsförbunds förtroendevalda revisorer har EY granskat förbundets årsredovisning per 31 december 2013. Revisionen har utförts i enlighet med kommunallagen, kommunala redovisningslagen samt god revisionsse i Sverige.

Syftet med denna rapport är främst att ge förbundets förtroendevalda revisorer information om årsbokslutet 2013, samt att redovisa de väsentligaste noteringarna som framkommit vid granskningen av bokslutet och årsredovisningen. Alla belopp är angivna i miljoner kronor (mkr) om inte annat anges.

Under 2013 har revisorerna i enlighet med sin revisionsplan genomfört följande granskningar, vilka har avrapporterats i separata rapporter:

- Granskning av förbundets verksamhetsstyrning
- Granskning av förbundets underhållsbehov rörande fastigheter
- Granskning av delårsbokslut
- Granskning av årsbokslut och årsredovisning

### 1.1. Granskningens omfattning

Granskningen av årsredovisningen har omfattat följande delar:

- Förvaltningsberättelse
- Resultaträkning
- Balansräkning
- Finansieringsanalys
- Notförteckning

Granskningen av årsredovisningen och bokslutet har inriktats mot väsentliga poster och avvikelser samt omfattar också bedömningar av förbundets ekonomiska ställning och utveckling.

Under året har revisionen haft ett flertal möten med företrädare för förbundets ledning i syfte att informera oss om väsentliga händelser, transaktioner och beslut. År 2013 är det andra år som EY verkar som sakkunniga biträden till de förtroendevalda revisorerna.

## 2. Förbundets ledning och styrning

Förbundet har från och med 2013 övergått till att ledas av en direktion istället för ett förbundsfullmäktige och en förbundsstyrelse som tidigare. Direktionen har under året bestått av elva ledamöter och tio ersättare som sammanträtt åtta gånger under året. I samband med våra granskningar under året har vi tagit del av styresprotokoll samt övriga väsentliga styrdokument med avseende på år 2013. Det noteras att förbundet har haft en fastställd plan för intern kontroll som tillämpats under året.

## 3. Väsentliga händelser under år 2013

År 2013 är Storstockholms brandförsvares femte verksamhetsår. Under året har förbundet fortsatt arbetet med att genomföra åtgärder som syftar till att skapa förutsättningar för en ekonomi i balans i ett långsiktigt perspektiv. Ett omfattande arbete har genomförts i syfte att förtydliga organisationen och därmed den interna styrningen och uppföljningen. En ny organisationsstruktur har implementerats per den första januari 2014.

I årsredovisningen finns en redogörelse för viktiga ärenden och händelser som påverkat förbundets verksamhet under året. Statistik av olika slag presenteras på ett överskådligt och tydligt sätt.

## 4. Förbundets ekonomiska resultat och ställning

### 4.1. Förbundets resultat 2013

Nedanstående tabell sammanfattar förbundets resultat och utfall i jämförelse mot föregående år.

(mnkr)	2013	2012
Verksamhetens intäkter	67,0	66,0
Jämförelsestörande intäkt	0	3,0
Summa	67,0	69
Verksamhetens kostnader	557,4	576,9
Jämförelsestörande kostnad	0	-23,2
Summa	557,4	600,1
<b>Verksamhetens nettokostnad</b>	<b>-490,4</b>	<b>-531,1</b>
Medlemsavgifter	544,3	536,8
Finansiella intäkter/kostnader	-2,0	-2,8
Jämförelsestörande finansiell kostnad	-27,6	0
Periodens resultat	24,3	2,9

*Intäkter:*

Förbundets totala intäkter för 2013 understiger budget med 3,9 mkr, och 2,0 mkr i jämförelse med föregående år, vilket förklaras av bortfall av tilläggstjänster. Medlemsavgifterna uppgick till 544,3 mkr, vilket är en ökning om 7,5 mkr jämfört med år 2012 (1,3 %) och är i enlighet med gällande budget.

*Kostnader:*

Förbundets totala kostnader understiger budget med ca 9,9 procent. Av de totala personalkostnaderna om 422,1 mkr uppgår lönekostnader (inklusive arbetsgivaravgifter och personalförsäkring) till 369,8 mkr, vilket understiger budget med 13,3 mkr. Avvikelsen från budgeten förklaras främst av senarelagda rekryteringar till vakanta tjänster.

Övriga verksamhetskostnader understiger budget med 21,2 mkr, vilket förklaras av lägre inköp av underhållsmaterial, lägre kostnader för kommunikation, minskade kostnader för reparationer och underhåll samt lägre energikostnader. Det noteras att budgeterade medel för förändrad organisation och arbetsätt inte har nyttjats i den utsträckning som budgeterats.

Avskrivningskostnaderna för 2013 uppgår till 24,6 mkr, vilket är 4,0 mkr lägre än vad som budgeterats. Minskningen beror huvudsakligen på att årets investeringar inte kommit upp i budgeterade volymer. Vidare upprättades budget för 2013 innan en översyn av anläggningsregister genomfördes i slutet av 2012, vilket innebar att budget 2013 inte var korrekt med avseende på avskrivningsunderlaget. Det noteras i granskningen att förbundet planerar att förlänga avskrivningstiden för räddningsfordon till 16 år från och med år 2014. Förlängningen syftar till att bättre spegla den faktiska ekonomiska livslängden för denna typ av fordon.

*Pensioner:*

Förbundets pensionskostnader uppgår i bokslutet till 52,3 mkr, vilket understiger budget med 15,3 mkr. Minskningen beror huvudsakligen på en för hög budgeterad kostnad avseende utryckande personal. Vidare har utfallet av årets lönerörelser haft en positiv påverkan på pensionskostnaderna. En förändrad diskonteringsränta vid beräkning av pensioner har drabbat förbundet med en engångskostnad om 24,3 mkr, vilken redovisas som en jämförelsestörande kostnad i årsbokslutet.

Förbundet har inte gjort någon justering avseende genomsnittlig pensionsålder under år 2013, i likhet med den justering som gjordes år 2012. Förbundet behöver dock fortsatt följa genomsnittlig pensionsålder och anpassa beräkningar av pensionsskulden till bästa möjliga uppskattning av när faktisk pensionsålder kommer att inträffa.

*Bedömning:*

Vid vår granskning har vi stickprovvis stämt av väsentliga intäcks- och kostnads poster mot verifierande underlag samt utfört egna kontrollberäkningar. Vår bedömning är att det redovisade resultatet för år 2013, i allt väsentligt, ger en rättvisande bild av verksamheten för 2013.

## 4.2. Finansiell ställning

Balansräkningen har granskats utifrån följsamhet till lag om kommunal redovisning, givna rekommendationer från rådet för kommunal redovisning samt i övrigt i enlighet med god redovisningssed. Avstämning har utförts av att balansposter överensstämmer mot bokslutsdokumentation och underliggande bilagor. Genom stickprov samt avstämning mot sidoordnade system har kontroll gjorts av att posterna värderats samt periodiserats på ett korrekt sätt.

### *Bedömning:*

Vid granskningen har vi inte identifierat väsentliga felaktigheter i det redovisade årsbokslutet. Balans- och resultaträkningar ger en, i allt väsentligt, rättvisande bild av förbundets ekonomiska ställning per den 31 december 2013. De principer som förbundet tillämpar för redovisning av pensioner (ansvarsförbindelser respektive avsättningar) bedömer vi ge en korrekt bild av det totala åtagandet. Dock är det vår uppfattning att förbundet bör verka för att de verifierade underlag som erhålls från KPA på ett tydligare sätt återspeglar vad som utgör en skuld respektive ansvarsförbindelse. Då förbundet erhållit ersättning för att överta pensionsåtagandet, från bland annat Stockholms stad, utgör detta åtagande en skuld i förbundets redovisning. I underlagen från KPA uppges dessa fortfarande utgöra en ansvarsförbindelse.

Ett vedertaget nyckeltal för att bedöma det ekonomiska läget i en kommunal verksamhet är nettokostnader i relation till intäkter. Överstiger nyckeltalet 100 procent måste den löpande verksamheten täckas på annat sätt än genom verksamhetsintäkter, exempelvis genom ett finansiellt nettoöverskott eller försäljning av tillgångar. För Storstockholms brandförsvaret har nyckeltalet överstigit 100 procent under de flesta åren sedan storförbundet bildades. För år 2013 uppgår nettokostnadernas andel av intäkterna till 90,0 procent. Förbättringen indikerar att förbundet uppnått en bättre balans mellan bedriven verksamhet och finansiella ramar än vad som varit fallet tidigare.

### *Soliditet:*

I nedanstående tabell redovisas några av de finansiella nyckeltal som förbundet själv använder i sin styrning och uppföljning av verksamheten.

	2013	2012	2011
Ekonomisk analys (%)			
Soliditet (%)	7,1	4,0	4,1
Kassalikviditet <sup>3</sup> (%)	263	216	192
Självfinansieringsgrad <sup>4</sup> (%)	253	136	209

Förbundets soliditet, exklusive ansvarsförbindelsen för pensioner, uppgår i årsbokslutet till 7,1 procent, vilket således utgör en förbättring i jämförelse med föregående år. Ökningen förklaras av positiva resultat, vilket är en konsekvens av minskande verksamhetskostnader inom flera verksamhetsområden. Balansomslutningen har inte ökat i den omfattning som budgeterats, bland annat på grund av en minskad investeringstakt. Verksamhetsåret 2013 är således det första året som förbundet förmått att bryta tidigare års negativa trend med en minskande soliditet. Kassalikviditeten samt självfinansieringsgraden är fortsatt god.

### Investeringar:

(mkr)	2013	2012
Fordon och materiel	28,4	19,4
Byggnader och anläggningar	1,6	1,9
IT	1,7	0
Totala investeringar	31,7	21,3

Årets investeringar uppgår till totalt till 31,7 mkr och avser i huvudsak räddningsfordon (28,4 mkr). Årets faktiska investeringar understiger budget med 45,5 mkr och förklaras framför allt av att investeringar i ny station i Åkersberga inte har fortskridit i enlighet med plan. Detta på grund av att förbundet fattat beslut om att inte äga denna station. Även investeringar i räddningsfordon understiger budget med 11,6 mkr beroende på lägre inköpskostnader samt senarelagda inköp.

Vår granskning har omfattat avstämning av verifierande underlag. Inga avvikelser har identifierats.

## 5. Förbundets årsredovisning

Vi har granskat förbundets årsredovisning för verksamhetsåret 2013. I granskningen har vi beaktat att god redovisningssed för kommuner/kommunalförbund i allt väsentligt har efterföljts av förbundet. Årsredovisningen inleds med beskrivande avsnitt om förbundets verksamhet under året med inriktning på bland annat direktionens arbete, miljörelaterade aspekter, redogörelse för specialistkompetenser, personalarbetet etc. Därefter kommer den formella förvaltningsberättelsen som omfattar de avsnitt som den kommunala redovisningslagen kräver.

### 5.1. Förvaltningsberättelsen

I förvaltningsberättelsens inledande delar beskrivs förbundets övergripande uppdrag enligt gällande lagstiftning. Därefter redogörs det för förbundets måluppfyllelse med avseende på år 2013. Samtliga av de 8 övergripande mål som direktionen fastställt för verksamheten analyseras och utvärderas på ett kortfattat sätt, och i tabellform.

Förvaltningsberättelsens inledande avsnitt omfattar även en balanskravsavstämning, av vilken det framgår att förbundet redovisar ett positivt resultat för året. Det positiva resultatet efter balanskravsavstämningen, samt en god budgethållning, ligger till grund för förbundets slutsats att målet om en god ekonomisk hushållning uppnås för år 2013.

Enligt kommunallagen ska kommuner (och kommunala förbund) uppnå en ekonomi i balans varje enskilt år. Redovisade negativa resultat måste återställas inom tre år. Avstämning rörande balanskravet är en väsentlig del när det gäller utvärdering av målet om en god ekonomisk hushållning. Av nedanstående tabell framgår förbundets balanskravsavstämningar för de tre senaste åren.

(mnr)	2013	2012	2011
Årets resultat enligt resultaträkningen	24,3	2,9	3,5
avgår samtliga realisationsvinster	1,6	0,1	0,7
Synnerliga skäl: tillägg förändring diskonteringsränta pensioner	27,6	0	18,9
Årets resultat efter balanskravsjustering	50,3	2,5	14,7

Balanskravet skiljer sig åt mot redovisat resultat i form av att realisationsresultat och eventuella synnerliga skäl avräknas från det redovisade resultatet. Vår bedömning är att förbundets avstämning av balanskravet ligger i linje med kommunallagens krav och intentioner.

I efterföljande avsnitt o årsredovisningen analyseras det ekonomiska resultatet för året med beskrivningar av intäkter, kostnader, finansiella poster etc. Det noteras att jämförelsestörande poster för året uppgår till 27,6 mkr och utgörs av en engångsuppräkning av pensionsskulden på grund av en förändrad diskonteringsränta.

Vidare framgår det av förvaltningsberättelsen att förbundet ämnar utnyttja den möjlighet som kommunallagen ger att besluta om en avsättning till en särskild resultatutjämningsfond (RUR). Detta i enlighet med de riktlinjer som direktionen fattat beslut om. Resultatutjämningsfonden utgör en delpost av eget kapital och föreslås uppgå till 24,3 mkr.

I förvaltningsberättelsen redovisas även förbundets uppföljning och analys av verksamhetens måluppfyllelse. Av förbundets redogörelse framgår att måluppfyllelsen bedöms vara god inom de allra flesta målområden. Redogörelse för respektive mål sker i tabellform, vilket bedöms ge en överskådlig, om än kortfattad, bild av verksamheten.

Förvaltningsberättelsens personalavsnitt redogör kortfattat för sjukfrånvaro och löneutveckling under året.

#### Bedömning:

Förvaltningsberättelsen bedöms ge en rättvisande bild av väsentliga händelser under verksamhetsåret 2013. Beskrivning och analys av måluppfyllelse bedömer vi vara tillräcklig. Som vi noterade vid vår granskning av förbundets delårsrapport ges en övervägande god och översiktlig redovisning av förbundets resultat vad gäller verksamhet och ekonomi. Verksamhetsmålen behöver dock utvecklas för att bättre återspegla kärnverksamheten och utgöra underlag för att bedöma denna. Vidare behöver målen bli mätbara i större utsträckning. Strategier för att uppnå målen behöver också tydliggöras. Den förändring av förbundets verksamhetsstyrning som gjorts inför verksamhetsåret 2014 bedöms ge förutsättningar för detta.

## 5.2. Resultaträkning, balansräkning notförteckning

Vi har stämt av att redovisat resultat- och balansräkning samt tillhörande notinformation är i överensstämmelse med huvudboken enligt ekonomisystemet samt övriga verifierade underlag. Vår bedömning är att resultat- och balansräkningar, kassaflödesanalys samt notinformation, i allt väsentligt, är uppställda i enlighet med kommunala redovisningslagen och ger en rättvisande bild

per 31 december 2013. Vi noterar att redovisningsprinciper rörande förbundets pensionsåtagande har förtydligats i förhållande till föregående år.

## **6. Bokslutsprocess 2013**

Vår bedömning är att förbundets bokslutsdokumentation håller en tillräcklig kvalitet samt överlämnats i tid till revisionen. Dock är det vår uppfattning även i år att den tidplan som gällt för granskningen av årsredovisningen varit alltför snäv. Förbundet bör således skapa förutsättningar för en mer ändamålsenlig tidplan när det gäller revisionens granskning av årsredovisningen inför kommande år.

## **7. Sammanfattande slutsatser av årets revision**

Vår bedömning är att förbundets årsredovisning, i allt väsentligt, ger en rättvisande bild av resultat och ställning per den 31 december 2013 för Storstockholms brandförsvarsförbund.

Granskningen av verksamhetsstyrning visade att förbundet genomfört omfattande åtgärder i syfte att förstärka och tydliggöra roller och ansvar samt rutiner för utvärdering och uppföljning av bedriven verksamhet. I granskningsrapporten rekommenderades dock förbundet att överväga att i internkontrollplanen tydligare redogöra för vilka specifika kontrollmoment som svarar mot respektive riskområde samt vem eller vilka som ansvarar för utförande och dokumentation av genomförda kontroll-moment. Detta är av betydelse för att skapa en tydlig spårbarhet i strukturen för intern kontroll.

Granskningen av förbundets rutiner för underhåll av fastigheter visade att det finns tillfredsställande rutiner kring kontroll och uppföljning avseende underhåll av fastigheter. Förbundets direktion har beslutat att kvarvarande fastigheter, som ägs av förbundet, kommer att avyttras och lokaler kommer endast att förhyras i framtiden.

Stockholm den 13 februari 2014

Johan Perols  
Certifierad kommunal revisor

Mikael Sjölander  
Auktoriserad revisor  
Certifierad kommunal revisor